

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА	5
ТЕМА 1. Загальні положення освітнього права.....	6
1. Поняття, предмет та метод освітнього права.....	6
2. Система та принципи освітнього права.....	10
3. Право на освіту в Україні.....	12
4. Джерела освітнього права України.....	13
5. Правові засади державної політики України у сфері освіти.....	15
ТЕМА 2. Система освіти України.....	22
1. Рівні освіти в Україні.....	22
2. Дошкільна освіта.....	24
3. Повна загальна середня освіта.....	26
4. Позашкільна освіта.....	28
5. Професійна (професійно-технічна) освіта.....	30
6. Фахова передвища освіта.....	32
7. Вища освіта.....	34
ТЕМА 3. Правовий статус закладів освіти та особливості їх функціонування.....	36
1. Організаційно-правовий статус закладів освіти.....	36
2. Автономія закладу освіти.....	37
3. Управління закладом освіти.....	38
4. Права і обов'язки засновника закладу освіти.....	39
5. Керівник закладу освіти та колегіальні органи управління.....	40
6. Громадське самоврядування в закладі освіти та наглядова рада.....	42
7. Прозорість та інформаційна відкритість закладу освіти.....	44
ТЕМА 4. Учасники освітнього процесу та стандарти освіти в Україні.....	45
1. Права та обов'язки здобувачів освіти.....	45
2. Права та обов'язки педагогічних і науково-педагогічних працівників.....	47
3. Права та обов'язки батьків здобувачів освіти.....	49
4. Державні гарантії учасникам освітнього процесу в Україні.....	51
5. Стандарти освіти та освітні програми.....	53
6. Кваліфікації та документи про освіту.....	56
ТЕМА 5. Освіта та умови праці педагогічних працівників.....	58
1. Вимоги до освіти та професійної кваліфікації педагогічного працівника.....	58
2. Професійний розвиток та підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників.....	61

3. Робочий час педагогічних і науково-педагогічних працівників.....	64
4. Оплата праці педагогічних і науково-педагогічних працівників.....	66
ТЕМА 6. Управління та контроль у сфері освіти України.....	71
1. Органи управління у сфері освіти України.....	71
2. Повноваження Кабінету Міністрів України та центрального органу виконавчої влади у сфері освіти і науки.....	72
3. Повноваження органів місцевого самоврядування та державних органів, до сфери управління яких належать заклади освіти.....	75
4. Забезпечення якості освіти в Україні.....	78
5. Державний нагляд (контроль) у сфері освіти.....	82
6. Громадське самоврядування та громадський контроль у сфері освіти.....	83
7. Освітній омбудсмен.....	86
ТЕМА 7. Фінансово-економічні відносини у сфері освіти України.....	87
1. Фінансування системи освіти.....	87
2. Фінансово-господарська діяльність закладів освіти.....	88
3. Джерела фінансування суб'єктів освітньої діяльності.....	89
4. Майно закладів освіти та установ, організацій, підприємств системи освіти.....	90
5. Державно-приватне партнерство у сфері освіти і науки.....	91
ТЕМА 8. Правові основи інклюзивної освіти.....	92
1. Міжнародно-правове підґрунтя інклюзивної освіти України.....	92
2. Становлення та розвиток законодавства України щодо доступу осіб з особливими потребами до освітніх послуг.....	94
3. Правові аспекти інклюзивного навчання в Україні.....	96
4. Нормативно-правове забезпечення інклюзивного навчання у дошкільній та загальній середній освіті України.....	97
5. Законодавче забезпечення здобуття вищої освіти особами з особливими освітніми потребами.....	99
ТЕМА 9. Міжнародне освітнє право.....	100
1. Поняття та джерела міжнародного освітнього права.....	100
2. Міжнародні освітні організації.....	103
3. Міжнародні стандарти освіти у документах ООН, ЮНЕСКО, МОП.....	104
4. Європейський освітній простір.....	107
5. Міжнародні угоди та діяльність у сфері освіти Ради Європи та ЄС.....	111
6. Міжнародно-правовий режим визнання документів про освіту.....	114
7. Міжнародні та національні об'єднання університетів.....	116
ВИКОРИСТАНІ ТА РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА.....	129

ПЕРЕДМОВА

Освіта – це об'єктивна необхідність людського буття, що спрямована на розвиток особистості, її творчих здібностей, етичного ставлення до дійсності, формування духовного світу людини. Кожне суспільство створює власну систему освіти відповідно до своєї сутності та рівня соціально-економічного розвитку. У системі освіти відбиваються проблеми і потреби суспільства на даний конкретний час. В умовах стрімкого розвитку людської цивілізації роль системи освіти в житті людини постійно зростає. У наш час, у нашій державі, відбуваються серйозні реформи у правовому регулюванні відносин у сфері освіти, змінюється конфігурація вітчизняної системи освіти. Прийняття нових Законів України «Про освіту» від 05.09.2017 року, «Про фахову передвищу освіту» від 06.06.2019 року та «Про повну загальну середню освіту» від 16.01.2020 року спонукає до ґрунтовного теоретичного аналізу та викладання у вишах навчальної дисципліни «Освітнє право».

Навчальний посібник «Освітнє право у схемах та таблицях» покликаний розв'язати проблему підвищення рівня правової обізнаності учасників освітніх правовідносин, допомогти майбутнім і діючим педагогам, управлінцям та юристам краще зрозуміти специфіку правового регулювання у сфері освіти.

Освітнє право є комплексною галуззю права і для успішного її вивчення необхідні глибокі знання та фахові компетентності з теорії держави і права, історії держави і права, міжнародного публічного права, національного конституційного, адміністративного, цивільного, сімейного, господарського, трудового та інших галузей права. Враховуючи це все, ми обрали для викладу такого складного і об'ємного навчального курсу доволі доступну схематичну форму викладу. Таблиці, визначення основних термінів та схеми дозволяють стисло і максимально зрозуміло пояснити головні аспекти освітніх правовідносин в Україні та світі.

У запропонованому навчальному посібнику розглядаються теми: «Загальні положення освітнього права», «Система освіти України», «Правовий статус закладів освіти та особливості їх функціонування», «Учасники освітнього процесу та стандарти освіти в Україні», «Освіта та умови праці педагогічних працівників», «Управління та контроль у сфері освіти України», «Фінансово-економічні відносини у сфері освіти України», «Правові основи інклюзивної освіти» та «Міжнародне освітнє право».

Автори будуть вдячні за всі критичні зауваження і побажання, що пов'язані з покращенням посібника.

Володимир Мирошніченко